

СИМФОНИСКИ ОРКЕСТАР НР СРБИЈЕ

СЕЗОНА 1951/52

ПРВИ КОНЦЕРТ У ПРЕТПЛАТИ

НОЛАРЧЕВ НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ

СИМФОНИСКИ
КОНЦЕРТ

ДИРИГЕНТ

КРЕШИМИР БАРАНОВИЋ

УТОРАК, 9 ОКТОБАР 1951 ГОД.

ПОЧЕТАК У 20 ЧАСОВА

П Р О Г Р А М

С. Рајичић: КОНЦЕРТНА УВЕРТИРА
(Прво извођење)

Л. в. Бетовен: ШЕСТА СИМФОНИЈА
F-dur (Пасторала)
Allegro ma non troppo
Andante molto mosso
Allegro
Allegro
Allegretto

О Д М О Р

Р. Вагнер: СИГФРИД – ИДИЛА

Р. Штраус: ТИЛ ОЈЛЕНШПИГЛ —
Симфониска поема

*Пошто оркестарски материјал није благовремено
стигао из Енглеске, Концерт за виолину и оркестар од
В. Валтона са солисткињом Маријом Михаиловић из-
вешће се на једном од ванредних концерата.*

Станојло Рајичић: Концертна увертира
(Прво извођење)

Ново дело Станојла Рајичића *Концертна увертира* испуњава једну празнину у нашој савременој симфонској литератури. Од времена Даворина Јенка и Петра Крстића овај облик у стваралачкој пракси српске музике није негован.

Рађена у сонатној форми, увертира има у својој музичко-садржајној суштини ведри, весели, полетни, животопојачни и оптимистички карактер, остварен музичким сретствима једне изразито концертант форме. После увода, који се састоји из живог и лаганог дела, експозиција доноси прву тему прегнантну, живог ритмичког пулса, инспирисану народним играчким мотивима. Као контраст првој теми, друга тема је мирна, лирска; топла распевана, Из лирског шти-мунге она постепено прелази у драмску напетост и доводи до једног градационог врхунца, који се нагло прекида генералном паузом. Завршни део доноси у дубоким регистрима виолончела и контрабаса сасвим тихо и скоро тајанствено, трећу тему. Спроводни део ради са мотивима свих тема, које се у разрађивању трансформирају, мењајући карактер. То даје овом делу увертире живост и интересантност. Даљи развој тематске обраде доводи до велике градације, која се постепено смирује и завршава лаганим мотивом увода. Ре-приза доноси само прву и другу тему. Место изостављене треће теме јавља се прелаз у коду, живог карактера, рађен на преображеном мотиву увода. И најзад кода, која са елементима прве и треће теме темпераментно, полетно и ефектно завршава увертиру.

Лудвик ван Бетховен: Шеста симфонија (Пастарола), F-dur, оп. 68.

Компонована 1808 године, *Шеста симфонија* је израз Бетовенове велике љубави према природи и необичног интересовања за све манифестације живота у њој. Оркестарска партитура, објављена 1827 године, носи следеће напомене: „Пасторална симфонија или сећање на живот у пољу; више израз осећања него тонско сликање: Allegro ma non troppo — буђење радосних осећања при доласку у поље; Andante

molto mosso — сцена на потоку; Allegro — весели скуп сељака; Allegro — олуја и бура; Allegretto — песма пастира; осећања радости и захвалности после буре“.

У својим свескама за скице Бетовен је кратко, али на изричан начин, изразио своју мисао: „Оставља се слушаоцу брига да нађе ситуацију; свако сликање губи, чим се, у инструменталној музици, у њему претера. Ко је икада сачувао идеју о животу у пољу, може сам, без много укизивања, открити мисао аутора. Све је више једна импресија, него серија музичких слика“. Види се са колико се инсистирања Бетовен брани да пише имитативну и дескриптивну музику. У томе смислу, сугерираном оваквим изјавама аутора, треба слушати ово изванредно интересно и значајно Бетовеново симфониско дело.

Рихард Вагнер: Сигфрид — идила.

Једно од ретких самосталних инструменталних дела Рихарда Вагнера, *Сигфрид — идила* је постала приликом рођења сина Сигфрида и први пут изведена 25 децембра 1870 године као јутарња серенада госпођи Козими у вили у Трибилену крај Луцерна. Као што се види, то је пригодна композиција, али у исти мах уметничко дело лирско-романтичног штимунга, свежине и звучне лепоте, рађено у слободно третираној троделној форми, на мотивима последње сцене његове музичке драме „Сигфрид“, трећег дела тетралогije „Прстен Нигелунга“.

Рихард Штраус: Тил Ојленшпигл — симфониска поема.

У низу великих симфониских поема, у којима Рихард Штраус (1864—1949) доводи до крајњих консенквенца ону линију у развоју програмске музике, коју је инаугурисао Хектор Берлиоз, а усавршио Франц Лист, симфониска поема *Тил Ојленшпигл* је најпознатија, најпопуларнија и најрадије слушава. Инспирирана фламанском легендарном личношћу остварена у форми ронда, симфониска поема Рихарда Штрауса евоцира пред слушаоцима са невероватном спретношћу композиционе технике, музички веома духовито, са необичним хармонијама, у сјајној инструментацији низ веселих шала и забавних подвига Тила Ојленшпигла: Тил на тргу забавља, вара и исмева наивне жене; Тил у оделу калуђера држи лицемерну моралну придику; Тил се удвара младој жени, која га грубо одбија; Тил исмева педанте; Тил осуђен и обешен — али ипак жив у сећању и усменој традицији народа.